

Missio Savo
Joensuun Marjalassa
22.1.2011
Raamattutunti: Väinö Hotti

TOIVON TULEVAISUUS

”Sillä minä tunnen ajatukseni, jotka minulla on teitä kohtaan, sanoo Herra: rauhan eikä turmion ajatukset; minä annan teille tulevaisuuden ja toivon” (Jer.29:11).

Epätoivo – aikamme ongelma

Eräs perheen isä rikkoi avion lähtemällä vieraan naisen mukana. Oli talvi, pojat kahlasivat lumessa isänsä perästä ja huusivat: ”Isi, älä mene.” Isä kuitenkin meni - Helsinkiin asti. Siellä hänelle oli vieraan naisen kanssa syntymässä ensimmäinen lapsi. Vaimo oli synnytyslaitoksella. Isä joutui suuren paineen alaiseksi – ja ampui itsensä.

Äskettäin tv-ohjelmassa Inhimillinen tekijä haastateltiin naista, joka oli päättänyt tehdä itsemurhan. Hän päätti toteuttaa aikeensa hyppäämällä korkealta katolta. Hän halvaantui, nyt liikkuu pyörätuolilla.

Eräessä toisessa tv-ohjelmassa kerrottiin, kuinka Amerikassa on lapsia, jotka sairastavat vaikeaa kaksisuuntaista mielialan häiriötä. Jo alle 10-vuotiailla oli itsetuhoisia ajatuksia.

Myyrman, Jokela ja Kauhajoki kertovat omaa voimakasta kieltään suomalaisten nuorten pahoinvoinnista. Tässä ei varmastikaan ole asian koko kuva, vaan ainoastaan jäävuoren huippu.

Kuka on syyllinen?

Tavallisesti etsitään syyllisiä. Muutamien mielestä heikot sosiaaliset olot ovat ongelman taustalla. Kuitenkin yhteiskunnan huipulla olevatkin voivat päätyä tähän epätoivoiseen tekoon (Nokian entinen johtaja Kari Kairamo). Ampujanuoret voivat olla myös hyvinvoivista perheistä. Muutamat ajattelevat ilmiön olevan kapitalismin tuotosta, toiset taas sosialismin. Sukugeenejä myös syytetään. Nuoret eivät ole saaneet riittävästi rakkautta jne. Joissakin tapauksissa katsotaan, että usko ja uskonto on johtanut nuoren epätoivon polulle.

Tiede on vastuussa

Kansan opettajat ovat syyllistyneet jumalattomaan kasvatukseen ja saattaneet turmioon koko kansan. Kansalle on julistettu tiedettä, joka hylkää Jumalan. Sekä ateismi että agnostismi ovat pelanneet Jumalan pois kuvioista. Ateismi opettaa, ettei Jumalaa ole ja agnostismi taas väittää, ettei näistä asioista voi saada mitään varmaa tietoa. Kun Jumala on syrjäytetty, samalla tieteestä on tullut ainoastaan näennäis- kvasitiedettä.

Harhautuminen on turmellut eri tieteet laidasta laitaan: psykologia, kasvatustiede, tähtitiede, lääketiede, teologia jne. Professori **Tapio Puolimatka** on tarttunut ”härkää sarvista” ja käynyt paljastamaan tieteen jumalattomat harhapolut. Puolimatka on kirjoittanut kirjan *Usko, tieto ja myytit* (Uusi tie,2009). Kirjassaan Puolimatka osoittaa, että aikamme tiede on totaalisen hairahduksen vallassa.

Totuutta etsimässä

Tiedemiesten jalo ja tärkeä tehtävä on päästä totuudesta selville. Tämä ei ole mikään yksinkertainen asia. Pitkään on ajateltu, että voidakseen päästä selville totuudesta, ihmisen on hylättävä usko ja Jumalan ilmoitus luonnossa ja Raamatussa. Hänen on lähdettävä ”neutraalilta” maaperältä. Tämän taas on katsottu merkitsevän ateistista ja agnostistista lähtökohtaa (materialismia).

Professori Tiilikän aikaan (1950-luvulla) uskovilta teologeilta haluttiin sulkea ”tieteen temppeli”. Helsingin yliopiston professori **Olavi Castrén** julisti: ”Uudestisyntynyt teologi on portto tieteen temppelissä.”

Puolimatka haluaa tuoda uskovat teologit takaisin tieteen kentälle väittämällä, että ainoastaan uskova tutkia voi tehdä oikeaa tiedettä.

Pakko ottaa kantaa

Kun tiedemies pyrkii integroimaan oman yksityisen tutkimuksensa tulokset kokonaisuuteen, hänen on pakko ottaa kantaa maailman syntyyn ja samalla myös Jumalaan. Edelleen hän joutuu ottamaan kantaa itse ihmiseen ja hänen syntyperäänsä. Tällöin hän välttämättä joutuu astumaan myös uskonnon ja Raamatun maaperälle – tahtoi hän sitä tai ei. Neutraalitutkimus on toiveajattelua ja utopiaa. ”Neutraali”- termillä on petetty kansaa vuosikymmenestä toiseen.

Kokonaisuus huomioon

Jumalalla on kaksi kirjaa, joiden kautta hän tahtoo opettaa ihmisille tuntemistaan. Nämä kirjat ovat luomakunta ja Raamattu. Kun ihminen uskaltautuu Jumalan taidegalleriaan, hän voi keskittyä parhaimmillaankin vain erittäin pieneen yksityiskohtaan. Menestyäkseen tämän yksityiskohtan tutkimisessa hänen on välttämättä otettava ympäristö huomioon. Hän joutuu ottamaan huomioon asiat tutkimuskohteen oikealla ja vasemmalla puolella sekä ylä- ja alapuolella. Samalla hän ajautuu väistämättä ”perimmäisten kysymysten” äärelle.

- 1) Miten tutkimuskohde on saanut alkunsa?
- 2) Miten koko universumi on saanut syntynsä?
- 3) Miten elämä on syntynyt?
- 4) Onko kaikki sattuman tulosta vai onko suunnittelija takana?
- 5) Ihmisen synty ja kehitys?

Valittavaksi tulee kaksi vaihtoehtoa: 1. Naturalistinen (sattuma- ja evoluutioteoria). 2. Supranaturalismi (älykäs suunnitelma, luomisteoria).

PERUSKYSYMYKSIÄ

KUKA MINÄ OLEN?

- Kallisarvoinen (Golgatalla maksettiin kova hinta)
- Ainutlaatuinen (original)
- Jumalan luoma

- Jumalan kuvaksi luotu
- Syntiinlangennut
- Järki sumentunut
- Jumala rakastaa minua
- Kristus on lunastanut minut

MISSÄ MINÄ OLEN?

- Jumalan luomassa maailmassa
- Ihmeitä täynnä olevassa maailmassa
- Kärsimyksen maailmassa
- Sotatantereella
- Saatanan hallitsemassa maailmassa
- Katoavassa maailmassa

ELÄMÄN TARKOITUS

- Jumalalla on elämälleni (ihmeellinen) suunnitelma
- Jumalan kunnian kirkastaminen (Hänen kirkkautensa kiitokseksi)
- Kristuksen löytäminen
- Kristuksessa eläminen
- Jumalan ja lähimmäisen rakastaminen
- Taivaaseen pääseminen

Avaimet oikeaan tietoon

1. Jumala on luonut kaiken.

Hänellä on viimeinen tieto kaikesta olevaisesta, sekä näkyväisestä että näkymättömästä. Jumalan tykönä on ”tietopankki”. Vain Jumalan tuntemisen kautta päästään Jumalan viisaudesta osalliseksi. Tässä usko ja tiede antavat kättä toisilleen. Siksi keskeinen kysymys on: miten pääsen Jumalan yhteyteen? Tähän saamme vastauksen Raamatun pelastustiestä.

2. Kristuksessa on kaikki tiedon aarteet.

1. Sillä minä tahdon, että te tiedätte, kuinka suuri kilvoittelu minulla on teidän tähtenne ja laodikealaisten ja kaikkien tähden, jotka eivät ole minun ruumiillisia kasvojani nähneet,
2. että heidän sydämensä, yhteenliittyneinä rakkaudessa, saivat kehoitusta omistamaan täyden ymmärtämyksen koko rikkauden ja pääsisivät tuntemaan Jumalan salaisuuden, Kristuksen,
3. jossa **kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä**. (Kol.2:1-3).

Kristuksessa ovat ”kaikki viisauden ja tiedon aarteet kätkeytyinä”. Todellista viisautta ei ole Kristuksen ulkopuolella. Ei ole kahdenlaista ”maallista ja hengellistä” viisautta. On vaan VIISAUTTA. Kristuksessa viisauden aarteet ovat ”kätkeytyinä”. Niistä pääsevät osallisiksi ainoastaan ne, joille salaisuudet ilmoitetaan, paljastetaan.

3. Itsetuntemuksen merkitys.

Tiedemies ei voi tehdä menestyksellä tiedettä, ellei hän miellä omaa paikkaansa siinä olevassa miljöössä, jota hän tutkii. Tässä tulee kysymykseen tutkijan alkutila, esiyttäminen. Jos suunnistaja haluaa päästä pisteestä A pisteeseen B, se vaatii sitä, että hänellä on tarkka maantieteellinen tieto päämäärästä, mutta myös lähtökohdasta. Jos hänellä ei ole tarkkaa tietoa omasta sijainnistaan, tavoite jää saavuttamatta – vaikka hänellä olisi kuinka pätevä kartta ja kompassi.

Pelastusprosessissa ihmisen lähtöpiste tulee määritellyksi. Ilman sitä lähtökohta on väärä ja harhauttava. Päästäkseen oikeaan lähtöpisteeseen jokaisen syntisen on tarpeen rukoilla:

”Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle tielle” (Ps.139:23-24).

Tunne itsesi

Oikean tiedemiehen välttämätön avu on itsekritiikki: *”Muista, taidoista on parhain, tunteminen omaan harhain.”* Todellisen tieteen harjoittamiseen päästään ainoastaan (raastavan) itsekritiikin kautta. Tämän on määrä johtaa itsensä tuntemiseen, joka taas on kytketty saumattomasti Jumalan tuntemiseen. Jumalan tuntemiseen ihmistä pyrkii johdattamaan yleinen ilmoitus (luonto jne.) sekä erityinen ilmoitus (Raamattu ja Jeesus). Raamatun mukaan Jumala on antanut tiedon itsestään, mutta ihminen on torjunut ja hylännyt sen:

20. Sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa, ovat, kun niitä hänen teoissansa tarkataan, **maailman luomisesta asti nähtävinä**, niin etteivät he voimillään itseänsä puolustaa,

21. koska he, **vaikka ovat tunteneet Jumalan, eivät ole häntä Jumalana kunnioittaneet eivätkä kiittäneet**, vaan ovat ajatuksiltaan turhistuneet, ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynt (Room.1:20-21).

Entisestä viisaudesta luopuminen

18. Älköön kukaan pettäkö itseään. Jos joku teidän joukossanne luulee olevansa viisas tässä maailmassa, **tulkoon hän tyhmäksi, että hänestä tulisi viisas.**

19. Sillä tämän maailman viisaus on hullutus Jumalan silmissä. Sillä kirjoitettu on: "Hän vangitsee viisaat heidän viekkautensa";

20. ja vielä: "Herra tuntee viisasten ajatukset, hän tietää ne turhiksi". (1. Kor.3:18-20).

39. Ja Jeesus sanoi: "Tuomioksi minä olen tullut tähän maailmaan, että ne, jotka eivät näe, näkisivät, ja ne, jotka näkevät, tulisivat sokeiksi".

40. Ja muutamat fariseukset, jotka olivat siinä häntä lähellä, kuulivat tämän ja sanoivat hänelle: "Olemmeko mekin sokeat?"

41. Jeesus sanoi heille: **"Jos te olisitte sokeat, ei teillä olisi syntiä**; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sentähden teidän syntinne pysyy". (Joh.9:39-41).

7. Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi.

8. Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki ja pidän sen

roskana - että voitaisiin omakseni Kristuksen

9. ja minun havaittaisiin olevan hänessä ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella (Fil.3:7-9).

Mahdollisuus onnistua

Koska ihminen on luotu **Jumalan kuvaksi**, hänellä on kaikki mahdollisuudet onnistua Jumalan maailman tutkimisessa. Jumalan kuva tietää myös jumalallista viisautta. Tässä ei ole kuitenkaan koko totuus. Syntiinlankeemus vei pitkälti tämän taidon. Ihmisen järki sumeni ja hänen tahtonsa suuntautui pahaan. Hän joutui eksyksiin: Virrentekijä runoilee: *"Ett` olen eksyksissä, En oikein tiedä, missä."* Eksyksissä olija ei ole missään suhteessa pätevä neuvomaan eikä opettamaan toisia. Vaikka ihminen on Jumalan kuva, syntiinlankeemus on vienyt häneltä todellisen viisauden. Pahinta on, ettei ihminen itse yleensä tätä tajua ja tiedosta. Hän kuvittelee olevansa viisas. Ihminen luottaa älyynsä. Luojan palvelusta on siirrytty luodun palvontaan. Tämä on hyvin yleistä maailmassa.

"Järki on filosofin pääkopassa jumalallinen tiedon lähde, josta tämän maailman viisas voi ammentaa totuutta samalla erehtymättömyydellä kuin yksinkertainen Raamatusta" (Laestadius).

Vain harhaisia lähtöpisteitä

Jokaisella ihmisellä on omat lähtökohtansa, joista hän ponnistaa. Jokaisella tiedemiehellä on oma esiyymmärrys, josta nousee hänen tieteellinen ajattelunsa. Jumalallisesta näkökulmasta naturalistisella tieteellä on ainoastaan "harhaisia lähtökohtia". Tästä taas seuraa kvasi- eli näennäistiede. Ihminen haluaa työskennellä Kuninkaan vainioilla kuin omillaan piittaamatta lainkaan hallitsijan tahdosta tai mielipiteistä. Tämähän on ihmisen puolelta törkeää ja ylpeää käytöstä – lähes sodanjulistusta. Tällaiselle tieteelle ei voi odottaa menestystä!

Harhailevia tähtiä

Tiedemies ilman uskoa on "harhaileva tähti" ilman päämäärää. Hän ei tavoita totuutta – ei pääse koskaan maaliin. Hänen tutkimuksensa on toistuvia syntiretkiä. Synti = harhaan osumista.

"He ovat vedettömiä, tuulten ajeltavia pilviä, paljaita, syksyisiä puita, hedelmättömiä, kahdesti kuolleita, juurineen maasta reväistyjä, rajuja meren aaltoja, jotka vaahtoavat omia häpeitään, harhailevia tähtiä, joille pimeyden synkeys ikuisiksi ajoiksi on varattu" (J uud.12-13).

Ainut oikea lähtöpiste

Tieteen harjoittajalle on olemassa vain yksi oikea lähtöpiste (Arkhimedeen piste), JEESUS.

31. Niin Jeesus sanoi niille juutalaisille, jotka uskoivat häneen: "Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani;

32. ja **te tulette tuntemaan totuuden**, ja totuus on tekevä teidät vapaisiksi" (Joh.8:31-32).

*"Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen tie ja **totuus** ja elämä"* (Joh.14:6).

”Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, ja me katselimme hänen kirkkauttansa, senkaltaista kirkkautta, kuin ainokaisella Pojalla on Isältä; ja hän oli täynnä armoa ja **totuutta**” (Joh.1:14).

Jos tiedemies pyrkii totuuteen, hän ei voi ilman vakavia seurauksia ohittaa häntä, joka sanoo: **MINÄ OLEN TOTUUS!**

”Mutta hänestä on teidän olemisenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille **viisaudeksi Jumalalta** ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi” (1. Kor.1:30).

”jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä” (Kol.2:3).

Arkhimedeen piste

Arkhimedes (287-212 eKr.) teki monia keksintöjä: pii 3.14 (ympyrän halkaisijan suhde kehään), kappale menettää painostaan niin paljon kuin sen syrjäyttämä vesimäärä painaa. Arkhimedes esitti myös ”vipulain”: ”**antakaa minulle kiinteä piste, niin vipuan maan paikoiltaan**”.

Universumissa kaikki liikkuu. Tähdet, linnunradat, aurinko, kuu jne.

Onko mitään paikallaan pysyvää?

”Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti” Hebr.13:8).

Pyhä ammatti

Tiedemies tutkii Jumalan valtavaa luontotaulua. Tämä työ tulisi suorittaa pyhällä arkuudella ja pelolla. Toisaalta tutkijan tulisi ymmärtää, että työhön tarvitaan määrätty ammattitaito ja taivaalliset lahjat. Tutkija on ”pyhällä maalla”. Tällä saralla hän voi menestyä ainoastaan avautumalla ”ylhäältä tulevalle viisaudelle”.

2. Silloin Herran enkeli ilmestyi hänelle tulen liekissä keskellä orjantappurapensasta; ja hän näki, että pensas paloi ilmitulessa, mutta pensas ei kuitenkaan kulunut.

3. Niin Mooses sanoi: ”Minä käyn tuonne ja katson tätä suurta näkyä, miksi ei pensas pala poroksi”.

4. Kun Herra näki hänen tulevan katsomaan, huusi hän, Jumala, hänelle pensaasta ja sanoi: ”Mooses, Mooses!” Hän vastasi: ”Tässä olen”.

5. Hän sanoi: ”Älä tule tänne! Riisu kengät jalastasi, sillä **paikka, jossa seisot, on pyhä maa.**” (2. Moos.3:2-5).

Oikea tieteentekijä ahkeroitsee kirkastaa Jumalan suuruutta ja kunniaa. Hän ei ”työskentele omaan laskuunsa”. Hänen suuri intohimonsa on ”tutkistella Luojan töitä” – ja kertoa niiden ihmeellisyyksistä kansalle. Hänen tehtävänään on tutkimuksillaan toisaalta julistaa Jumalan suuruutta ja toisaalta myös ihmisen pienuutta. Hänen tutkimuskenttensä on äärettömän laaja ja äärettömän monipuolinen. Jumalan tarkoitus on, että myös ihminen saisi ”iloita omista töistensä” – Luojan alaisuudessa ja hänen auktoriteettiasemansa tunnustaen.

Epätoivon ja kuoleman asiamiehet

Naturalistisen näkemyksen omaavat ovat turmiovaltojen asialla. He taistelevat Jumalaa, Kristusta, Raamattua ja kristinuskoa vastaan. Heidän opetuksensa kylvää hävitystä ja kuolemaa.

- 1) Kaikkien ihmisten vihollisia.
- 2) Riistävät ihmisiltä Jumalan ja Kristuksen.
- 3) Riistävät ihmisiltä Jumalan Sanan.
- 4) Vievät ihmisiltä ”tiedon avaimet”. Estävät ihmisiä pääsemästä todellisesta viisaudesta osalliseksi.
- 5) Pettävät ihmisiä tieteen nimissä.
- 6) **Ryöstävät ihmisiltä toivon ja tulevaisuuden.**

Neuraali tiede – suurta huijausta

Meille kaupitellaan tiedettä neutraalina, arvovapaana. Aikamme tiede on kuitenkin pitkälti ateismin juoksupoika. Tämän näkemyksen takana on:

1. Darwinismi ja evoluutio.
2. Maailma on syttynyt sattumalta, alkuräjähdyksessä (jossa ei mikään räjähti).
3. Ihminen on vuosimiljoonien kehityksen tulos. Tosin kehityshistoriassa on suuria aukkoja. Avuksi on otettu monet vuosimiljarit – ja pienet askeleet. Lisäksi siihen on pitänyt sekoittaa aimoannos hypoteeseja ja – mielikuvitusta.
4. Maailma kehittyy päivä päivältä vain paremmaksi – tieteen ansiosta.
5. Raamattu on inhimillinen kirja, ei Jumalan ilmoitusta. Tämä on erikoisesti liberaaliteologien mieluisa työskä, jossa ne telmivät ”kuin sika pottuhalmeessa”.

Raamatun tuomio naturalistisille tiedemiehille

8. Kuinka saatatte sanoa: 'Me olemme viisaita, ja meillä on Herran laki'? Totisesti! Katso, valheen työtä on tehnyt kirjanoppineiden valhekynä.
9. Viisaat saavat häpeän, kauhistuvat ja joutuvat kiinni. Katso, he ovat hyljänneet Herran sanan - mitä heillä on viisautta? (Jer.8:8-9).

”Sillä hetkellä hän riemuitsi Pyhässä Hengessä ja sanoi: ”Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväsiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin on sinulle hyväksi näkynyt” (Joh.10:21).

”Näet miehen, viisaan omissa silmissään - enemmän on toivoa tyhmästä kuin hänestä” (Snl.26:12).

23. Näin sanoo Herra: Älköön viisas kerskatko viisaudestansa, älköön väkevä kerskatko väkevyydestänsä, älköön rikas kerskatko rikkaudestansa;
24. vaan joka kerskaa, kerskatkoon siitä, että hän on ymmärtäväinen ja tuntee minut (Jer.9:23-24).

”Herran pelko on viisauden alku” (Ps.11:10).

Miten maailma on syntynyt?

Vaihtoehdot maailman synnylle: 1) Älykäs suunnitelma, Jumalan sanalla luotu. Kristillinen käsitys. 2) Sattuman tulos, alkuräjähdyksen kautta ”tyhjästä syntynyt”. Naturalistinen (ateismi ja agnostismi) käsitys. Jos ihminen ei tunne, tunnusta eikä palvele Luojaa, hän automaattisesti alkaa palvoa luotua, Room.1:23-25.

Naturalistinen näkemys vie elämältä kaiken sisällön ja tarkoituksen. Se on ihmiselle liian rasittavaa. Ihminen ei ole sen mukaan tullut mistään eikä mene mihinkään. Moraalisäännöt ovat ihmisten laatimia – niitä on oikeus mielin määrin muuttaa. Mikään ei sido ihmistä.

”Siihen aikaan ei ollut kuningasta Israelissa; jokainen teki sitä, mikä hänen omasta mielestään oli oikein” (Tuom.21:25).

Kuuliaisuus – tulevaisuus - toivo

Ihmisen tulevaisuus riippuu myös hänen omista valinnoistaan.

Aabraham asetettiin valinnan eteen:

1. Ja Herra sanoi Abramille: "**Lähde maastasi, suvustasi ja isäsi kodista siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan.**"
2. Niin minä teen sinusta suuren kansan, siunaan sinut ja teen sinun nimesi suureksi, ja sinä olet tuleva siunaukseksi.
3. Ja minä siunaan niitä, jotka sinua siunaavat, ja kiroan ne, jotka sinua kiroavat, ja sinussa tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä." (1. Moos.12:1-3).

Nooa joutui myös valinnan paikalle:

”Tee itsellesi arkki honkapuista, rakenna arkki täyteen kammioita, ja tervaa se sisältä ja ulkoa” (1. Moos.6:14).

Loot joutui tekemään valinnan:

”Aamun sarastaessa enkelit kiirehtivät Lootia sanoen: "Nouse, ota vaimosi ja molemmat tyttäresi, jotka ovat luonasi, **ettet hukkuisi kaupungin syntivelan tähden**" (1. Moos.19:15).

Tässä me tulemme ”kollektiivisen” syyllisyyden eteen. Jumalan mies olisi hukkunut – ei omien syntiensä tähden – vaan ”kaupungin syntivelan” tähden!

Lopunajan uskovat:

4. Ja minä kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: "Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, **ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisi tekin kärsiä hänen vitsauksistansa.**"
5. Sillä hänen syntinsä ulottuvat taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa. (Ilm.18:4-5).

Tässäkin olemme tekemisissä kollektiivisen syyllisyyden kanssa

RUKOUS

Äläkä saata meitä kiusaukseen.

*”Jumala ei tosin kiusaa ketään, mutta me anomme tässä rukouksessa, että Jumala suojelisi ja varjelisi meitä, niin ettei perkele, maailma ja oma lihamme pettäisi eikä viettelisi meitä epäuskoon, **epätoivoon** ja muihin suuriin synteihin ja paheisiin, ja että jos joutuisimmekin sellaisiin kiusauksiin, kuitenkin viimein saisimme voiton” (Martti Luther).*